

From: Marc van den Tweel <M.vandenTweel@Natuurmonumenten.nl>
Sent: 26 Mar 2018 08:16:52
To: Marc van den Tweel
Cc: 'e.roozen@vhg.org'
Subject: Groen Verdient de Ruimte - aanbieding manifest Natuurmonumenten en VHG
Attachments: Tien tips voor een groene gemeente.pdf; NM180210 BR Gemeenteraadsverkiezing.pdf

---

Geachte heer/mevrouw,

Mede namens Egbert Roozen, directeur van Branchevereniging VHG, ontvangt u deze mail. We verzoeken u dit bericht met bijlagen door te sturen naar de leden van uw raad.

Natuurmonumenten en VHG stelden het manifest "Groen verdient de ruimte" op. De nieuwe gemeenteraad staat voor grote uitdagingen. Hoe blijft de gemeente gezond, leefbaar en aantrekkelijk? Wij geloven dat door groen en natuur te verbinden aan maatschappelijke vraagstukken er een win-situatie ontstaat. Beleid dat groen stimuleert, leidt tot een aantrekkelijke leefomgeving.

Er zijn talloze mogelijkheden om gebruik te maken van natuur als hulpmiddel voor meer duurzaamheid, klimaatbestendigheid, biodiversiteit, gezondheid en welbevinden. Groen en natuur zijn een zaak voor ons allemaal. Samen met de ondersteuners van het manifest roepen we ook úw gemeente op om het vergroenen van de leefomgeving - binnen én buiten de bebouwde kom - een stevige plek te geven in de nieuwe collegeprogramma's.

Het manifest ontving u via de raadsgriffie al eerder in hard copy, het is ook digitaal beschikbaar via www.natuurmonumenten.nl/manifest. Daarnaast hebben we tien praktische en inspirerende voorbeelden op een rij gezet, zie daarvoor www.natuurmonumenten.nl/voorbeelden. Beide documenten vindt u ook in de bijlagen.

Met vriendelijke groet,

Marc van den Tweel
algemeen directeur

Noordereinde 60   1243 JJ 's-Graveland   035 6559824
Postbus 9955   1243 ZS 's-Graveland

www.natuurmonumenten.nl

Doe mee met Natuurmonumenten en bescherm natuur in Nederland.

Natuurmonumenten

Noordereinde 54c
1243 JJ 's-Graveland
www.natuurmonumenten.nl

Branchevereniging VHG

De Molen 30
3994 DB Houten
www.vhg.org

Natuurmonumenten

Groen verdient de ruimte

Groen verdient de ruimte

Het is een basisbehoefte van iedereen: een mooie en groene leefomgeving. Waar mensen zich op hun gemak voelen, tot rust komen en nieuwe energie krijgen. Juist in ons land, waar we de ruimte zo intensief moeten benutten: woningen voor iedereen, kantoren, bedrijventerreinen, wegen, landbouwgrond, zonnepanelen, sport, bewegen en recreatie, toerisme én natuur. Er is in ons land weinig ruimte en dat maakt het zo belangrijk om goede afwegingen te maken. Gemeenten spelen een onmisbare rol in het beschermen, behouden en versterken van natuur, landschap en een groene leefomgeving. Binnen én buiten de bebouwde kom. Door te investeren in natuur en groen dragen zij bij aan een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat, waarin toerisme en recreatie worden gestimuleerd, de biodiversiteit wordt beschermd en gemeenten klimaatbestendig en gezond worden voor hun inwoners.

Wij roepen gemeenten op om meer te investeren in robuuste natuur, binnen én buiten de bebouwde kom, zodat de steden en dorpen verbonden zijn met het groen.

Er zijn talloze mogelijkheden om gebruik te maken van de natuur als hulpmiddel voor meer duurzaamheid, klimaatbestendigheid, biodiversiteit, gezondheid en welbevinden. Een groene omgeving is de perfecte bondgenoot om gemeenten krachtig te maken voor de toekomst: een win-winsituatie.

Kortom, groen verdient de ruimte. Onder dat motto roepen Natuurmonumenten, VHG, ANWB, EcoShape, ING, Landaal, het Louis Bolk Instituut, Naturalis, NOC*NSF, NVTL, de Stichting Uitvoering Greendeal Groene Daken, en Vereniging Stadswerk Nederland op om na de gemeenteraadsverkiezingen de groene leefomgeving een stevige plek te geven in de collegeprogramma's. Deze oproep van een veelheid aan maatschappelijke organisaties, uit alle hoeken van de samenleving, en vanuit allerlei achtergronden, laat zien hoe breed het belang van natuur en groen wordt gedeeld en gevoeld!

Groen en natuur is een zaak voor ons allemaal.

Natuurmonumenten

Natuurmonumenten staat voor een gezonde leefomgeving, een veerkrachtige natuur en een vitaal buitengebied. Wij staan klaar om samen met gemeenten Nederland in

de komende jaren groener, gezonder en leefbaarder te maken. Doet u mee?

*Marc van den Tweel,
Directeur Natuurmonumenten*

Natuurmonumenten

Branchevereniging VHG

De tijd dat groen decoratie was, is voorbij. Met groene oplossingen werken we aan een gezonde leefomgeving. Gemeenten staan voor belangrijke opgaven, bijvoorbeeld door de klimaatverandering en de afname van de biodiversiteit. Ook de gezondheid van mensen is een steeds belangrijker thema. Groen krijgt steeds meer op lokaal niveau invulling,

omdat het op heel veel beleidsterreinen een rol vervult. Ik hoop van harte, dat de nieuwe Colleges van Burgemeester & Wethouders hun uitdagingen en plannen door een groene bril zullen bekijken. Als groenprofessionals denken en doen we graag mee!

*Egbert Roozen,
Directeur Branchevereniging VHG*

Ook al zijn er zo veel verschillen tussen mensen, over één onderwerp zijn de meningen altijd gelijk: een gemeente met

voldoende parken en plantsoenen die 'schoon, heel, veilig' zijn, is een gemeente waar het goed wonen en werken is.

Door slim om te gaan met natuur, kunnen we de effecten van te veel of te weinig water dempen en tegelijkertijd ruimte voor biodiversiteit en recreatie bieden. EcoShape ontwikkelt en deelt

kennis en ontwerprichtlijnen om dit mogelijk te maken.

*Henk Nieboer,
Directeur EcoShape*

ING

ING draagt de natuur in Nederland een warm hart toe. Als partner van Natuurmonumenten ondersteunen we al meer dan 20 jaar de aanplant van bossen en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

We vinden het belangrijk dat er voldoende groen is om te recreëren, bewegen, ontdekken en leren voor jong en oud. Zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Landal GreenParks

Een gezonde natuur en biodiversiteit staan bij ons hoog op de agenda. Dankzij die mooie natuur op en rond de parken ontdekken gasten wat groen voor hen kan doen en gaan zij naar

huis met een onvergetelijke natuurervaring. Daar werken we aan, nu én in de toekomst.
Thomas Heerkens,
Algemeen Directeur, Landal GreenParks

Groen- of natuurinclusief beleid voeren betekent vanuit natuurlijke processen en principes ontwerpen, sturen en inrichten: de natuur als kennis en inspiratiebron. Dit kan enorm bijdragen aan de belangrijkste maatschappelijke opgaven als

klimaatadaptatie, aantrekkelijk landschap, biodiversiteit, milieukwaliteit, maar ook voeding, gezondheid en welbevinden van burgers.
Jan Willem Erisman,
directeur Louis Bolk Instituut

Groen is mooi, maar soortenrijk, divers groen is NATUURLIJK beter zowel voor onszelf als voor onze biodiversiteit. Naturalis werkt graag samen met gemeenten om onze blauw-

groene leefomgeving aantrekkelijker voor mens, dier en plant te maken.
Prof. Dr. Koos Biesmeijer,
Wetenschappelijk Directeur,
Naturalis Biodiversity Center

Zesentwintig procent van de Nederlanders vindt dat de gemeente moet investeren in een goede overgang voor sport en bewegen van

de bebouwde kom naar natuurgebieden en platteland.

*Erik Lenselink,
Manager corporate affairs NOC*NSF*

Het landschap in en om de stad is een belangrijke factor voor de Nederlandse concurrentiepositie. Een betere verbinding met het buitengebied verdient de aandacht. Gemeenten hebben daar rechtstreeks invloed op, door ontwikkelingen in het buitengebied

vergezeld te laten gaan met concrete investeringen in het landschap, maar ook door goed te plannen en zuinig met de open ruimte om te gaan.

*Berno Strootman,
Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving*

Stichting Uitvoering Greendeal Groene Daken

We hebben een enorme opgave in de gebouwde omgeving. Er is grote behoefte aan woningen. Gekoppeld aan de klimaatopgave, maar ook het koelen van gebouwen, demping van geluid en bevordering van de biodiversiteit, pleit de Stichting Uitvoering Greendeal Groene

Daken voor meer groene daken en groene gevels. Het zou fantastisch zijn als daklandschappen in de gebouwde omgeving onderdeel worden van de werkplannen van de nieuwe Colleges van B&W.

Stichting Uitvoering Greendeal Groene Daken

Vereniging Stadswerk Nederland

Investeer in toekomstbestendig groen dat maximale ecosysteemdiensten levert. Alleen 'goed' groen draagt optimaal bij aan gezondheids-, leefbaarheids- en klimaatdoelstellingen.

Investeer daarom in groeiplaatsverbetering, sortimentsverbreding en inzet van slimme technieken.

*Maarten Loeffen,
directeur Vereniging Stadswerk Nederland*

Tien tips voor een groene gemeente!

Er zijn heel veel manieren om je gemeente verder te vergroenen en mooier te maken. Dat is belangrijk, want mensen waarderen groen en natuur. Gemeenten kunnen hierin voorzien door een actief groenbeleid te voeren. Door groen en natuur te koppelen aan maatschappelijke thema's zijn er veel win-winsituaties te creëren.

Deze tips zijn bedoeld als inspiratie om natuur een belangrijkere plek te geven in de collegeakkoorden. Wat ons betreft zijn ze ook een-op-een over te nemen in beleid.

1. Introduceer financiële prikkels om vergroening te stimuleren. Beloon investeerders in het bijdragen aan oplossingen, bijvoorbeeld via cofinanciering, korting op lokale belastingen of andere positieve prikkels.
2. Laat groene ambitie leidend zijn in aanbestedingscriteria. Nu zien we nog te vaak dat in gebiedsontwikkeling uiteindelijk gegund wordt op de laagste prijs, waardoor aannemers maatregelen als groene daken niet in hun voorstellen kwijt kunnen.
3. Verplicht groene daken op publiek gefinancierde gebouwen. Deze methode wordt o.a. toegepast in [Chicago](#).
4. Draai bewijslast om. Een projectontwikkelaar moet kunnen aantonen waarom er geen groen dak wordt aangelegd. Deze methode wordt toegepast in Londen.
5. Groen is mooier als je er van kunt genieten. Daarom kijkt de gemeente samen met sportverenigingen, wandelverenigingen en bewoners waar verbetermogelijkheden zijn voor ontsluiting van natuur.
6. Stel bij de langjarige ruimtelijke planning groen centraal. In gebieden waar mogelijk in de toekomst stedelijke ontwikkelingen gaan plaatsvinden, moet eerst het groen worden ingepland voordat er wordt gebouwd. Deze werkwijze wordt verankerd in de omgevingsvisie.
7. Rondom zorginstellingen wordt de omgeving groener gemaakt door (dak)tuinen en plantsoenen in te richten: patiënten hebben veel baat bij een groene omgeving.
8. Zet in op het multifunctioneel gebruiken van gemeentelijke natuurgebieden. Kijk bijvoorbeeld naar combinaties met waterberging en recreatie. Dat resulteert in functiecombinaties waarbij natuur meerwaarde oplevert en tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in het robuuster maken van natuur en groen.
9. Introduceer levende tuinen in de gemeente. Het concept [De Levende Tuin](#) vertelt het volledige verhaal waarom onze omgeving moet vergroenen.
10. Investeer in [tiny forests](#): kleine stadsbossen, zo groot als een tennisbaan, waarin een groot aantal boomsoorten wordt gepland om een zo hoog mogelijke biodiversiteit te krijgen. De geestelijk vader van dit concept is de Indiase ingenieur Shubhendu Sharma. IVN bracht dit idee naar Nederland.